

Kostnadsreglering till följd av nya regler om bygg- och rivningsavfall

Den 1 augusti 2020 trädde den nya avfallsförordningen (2020:614) i kraft. Den tidigare avfallsförordningen (2011:927) upphävdes samtidigt. För de förändringar som gäller sortering av bygg- och rivningsavfall finns inte några övergångsregler utan ändringarna började gälla direkt den 1 augusti 2020. Ett nytt krav på rapportering av farligt avfall börjar gälla den 1 november 2020.

Bakgrund

De nya bestämmelserna ställer krav på källsortering av bygg- och rivningsavfall. Kraven i den nya förordningen är en anpassning av svensk rätt till EU-lagstiftningen om avfall. Syftet med utsorteringskraven är att komma högre upp i avfallshierarkin så att både förberedelse för återanvändning och materialåtervinning kan öka.

Krav på källsortering

De nya kraven gäller utsortering vid källan (se 3 kap. 10, 11 och 19 §§ avfallsförordningen). Den som producerar bygg- och rivningsavfall ska sortera ut åtminstone följande avfallslag:

- 1) trä,
- 2) mineral (som består av betong, tegel, klinker, keramik eller sten),
- 3) metall,
- 4) glas,
- 5) plast,
- 6) och gips.

De utsorterade avfallslagen ska förvaras och transporteras bort skilda från varandra och från annat avfall. Utsorterat avfall får inte förbrännas. Förutom de preciserade kraven på utsortering av bygg- och rivningsavfall finns det krav som innebär att avfall ska hanteras på ett sätt som leder till hushållning med resurser och till att minimera skadeverkningar på miljön och människors hälsa och att avfall hanteras på ett sätt som främjar förberedelse för återanvändning och materialåtervinning.

Undantag möjligt, men enbart för avfallslag som inte går att sortera ut

Naturvårdsverket har meddelat föreskrifter om vissa undantag från kraven på utsortering (se 4 och 5 §§ NFS 2020:7). Föreskrifterna trädde också i kraft den 1 augusti 2020.

Av Naturvårdsverkets vägledning om utsortering av bygg- och rivningsavfall framgår att undantag endast gäller för de avfallslag som inte går att sortera ut.

Det är den som producerar avfallet som själv bedömer om undantagen är tillämpliga. Bedömningen behöver dokumenteras för att kunna visas upp för tillsynsmyndigheten. Vid behov är det möjligt att stämma av bedömningen med tillsynsmyndigheten.

Dispens kan meddelas i enskilda fall

Det finns också vissa möjligheter att söka dispens hos tillsynsmyndigheten (3 kap. 15 § avfallsförordningen). Tillsynsmyndigheten är i dessa fall kommun eller länsstyrelsen.

Farligt avfall

Från och med den 1 november 2020 utökas den sedan tidigare gällande anteckningsskyldigheten på så sätt att avfallsproducent också ska rapportera in antecknade uppgifter om farligt avfall till ett nytt register om avfall hos Naturvårdsverket.

Vad gäller om de nya reglerna påverkar omfattningen av arbetet eller sättet för deras utförande?

Det är viktigt att enskilda medlemsföretag planerar utförandet av arbetena utifrån de nya bestämmelserna samt tar höjd för eventuella kostnadsökningar i sin prissättning inför anbudsgivning. I pågående entreprenader kan de nya reglerna också medföra ändringar i kontraktarbetenas eller åtagandets omfattning samt sättet för utförandet. Detta kan innebära förändringar och ökade kostnader, till exempel i form av ändrade förutsättningar på plats, ändringar i avtal med transportör och mottagare av avfall och ökad dokumentation. Även tidplanen kan komma att rubbas. Under vissa förutsättningar kan det vara möjligt att föra vidare kostnadsökningen på beställaren samt få tidsförlängning.

I entreprenader där AB 04 gäller mellan parterna

I det fall en ny eller ändrad författning medför ändringar i kontraktens omfattning eller i sättet för deras utförande kan det finnas möjlighet till kostnadsreglering i enlighet med AB 04 kap. 1 § 13 st. 3.

Om de nya reglerna i avfallsförordningen innebär en ändring i sättet för arbetenas utförande ska kostnadsreglering ske om anbudet lämnades före det att reglerna trädde i kraft, men efter det att de beslutades. Detta under förutsättning att entreprenören vid tidpunkten för anbudets lämnande inte kände till eller borde ha känt till de nya reglerna. Faktiskt kännedom om den nya förordningen hindrar alltså entreprenören från att begära kostnadsreglering. Frågan om entreprenör borde ha känt till den nya förordningen får avgöras med utgångspunkt i omständigheterna i det enskilda fallet.

I det fall de nya reglerna skulle innebära ändringar av kontraktens omfattning i en entreprenad ska kostnadsreglering ske, om anbud lämnats före den 1 augusti 2020 då avfallsförordningen trädde i kraft.

Principerna för hur kostnadsreglering ska ske framgår av AB 04 kap. 6 §§ 1-7 och 11. Det innebär att ersättning för ändringarna ska beräknas på samma sätt som för ÄTA-arbeten (AB 04 kap. 6 §§ 6 och 7) och ingå i slutavräkningen (AB 04 kap. 6 § 11). Även bestämmelserna i AB 04 kap. 6 §§ 2-5 skulle kunna bli aktuella att tillämpa avseende ändringar föranledda av nya eller ändrade författningar.

Om de nya reglerna i avfallsförordningen innebär att omständigheter av betydelse för entreprenaden ändras eller tillkommer ska entreprenören underrätta beställaren i enlighet med den undermåttsskyldighet som följer av AB 04 kap. 2 § 9. En utebliven underrättelse innebär inte att entreprenören förlorar rätten till kostnadsreglering. Däremot kan entreprenören bli skadeståndsskyldig för eventuell skada som uppstår.

Om de nya reglerna i avfallsförordningen innebär en rubbning av tidplanen bör entreprenören ha rätt till tidsförlängning. För att få tidsförlängning ska entreprenören underrätta beställaren om det i enlighet med den undermåttsskyldighet som följer av AB 04 kap. 4 § 4.

I entreprenader där ABT 06 gäller mellan parterna

I det fall en ny eller ändrad författning medför ändringar i åtagandets omfattning eller i sättet för dess utförande i en entreprenad kan det finnas möjlighet till kostnadsreglering i enlighet med ABT 06 kap. 1 § 12 st. 3.

Om de nya reglerna i avfallsförordningen innebär ändringar i åtagandets omfattning eller sättet för dess utförande ska kostnadsreglering ske om den nya förordningen meddelades efter att anbud lämnades och entreprenören inte rimligen borde ha räknat med innehållet i den nya förordningen. Faktiskt kännedom om den nya förordningen hindrar alltså entreprenören från att begära kostnadsreglering. Frågan om entreprenör rimligen borde ha räknat med innehållet i den nya förordningen får avgöras med utgångspunkt i omständigheterna i det enskilda fallet.

Principer för kostnadsreglering finns i ABT 06 kap. 6. Byggföretagens ståndpunkt är att de principerna bör tillämpas även när kostnadsreglering ska ske enligt ABT 06 kap. 1 § 12. Det innebär att ersättning för ändringarna ska beräknas på samma sätt som för ÄTA-arbeten (ABT 06 kap. 6 §§ 6 och 7) och ingå i slutavräkningen (ABT 06 kap. 6 § 11). Även bestämmelserna i ABT 06 kap. 6 §§ 2-5 skulle kunna bli aktuella att tillämpa avseende ändringar föranledda av nya eller ändrade författningar.

Om de nya reglerna i avfallsförordningen innebär att omständigheter av betydelse för entreprenaden ändras eller tillkommer ska entreprenören underrätta beställaren i enlighet med den undermåttsskyldighet som följer av ABT 06 kap. 2 § 10. En utebliven underrättelse innebär inte att entreprenören förlorar rätten till kostnadsreglering. Däremot kan entreprenören bli skadeståndsskyldig för eventuell skada som uppstår.

Om de nya reglerna i avfallsförordningen innebär en rubbning av tidplanen bör entreprenören ha rätt till tidsförlängning. För att få tidsförlängning ska entreprenören underrätta beställaren om det i enlighet med den undermåttsskyldighet som följer av ABT 06 kap. 4 § 4.

I entreprenader där varken AB 04 eller ABT 06 gäller mellan parterna

I entreprenader där varken AB 04 eller ABT 06 är avtalsinnehåll är det mer osäkert om en kostnadsökning kan påföras beställaren och om det finns rätt till tidsförlängning. Frågan får då avgöras mot bakgrund av förutsättningarna i det enskilda fallet.